

ПЪТЕВОДИТЕЛ НА ДРЕВНОСТИТЕ КРАЙ ГРАД ЯКОРУДА. РУДНИЦИТЕ НА БЕСИТЕ

Автор: Илиян Бучков

Ако случайно някой обикновен Българин чуе думата Якоруда веднага в съзнанието му се явява някакво затънтено, изостанало място в което живеят невежи, полуграмотни хора с различна религиозна принадлежност. За жалост това са фактите които формират представата за нашият град. Със следващите редове ще се опитам да представя по-различен начин настоящето и особено миналото на мястото, в което живеем. Ще се опитам да представя местните хора като наследници на една от най-древните цивилизации, като наследници на един от най-гордите и свободолюбиви народи и накрая като една от най-изстрадалите, но оцелели общности от древността.

Когато говоря за античната история на Якоруда трябва да отбележа, че първото население, оставило следи в района, е от хора, принадлежали към народа на Бесите. Това е народ, появил се по тези земи хиляди години преди Христа. Този народ е сътворил доста познания и в същото време е оставил определени загадки, разчитането на които ще прозвучи като послание към съвременния свят. Този народ е познавал математиката, физиката, химията, геометрията, астрономията и много други науки преди всички останали. Бесите са имали годишен календар и слънчев часовник, отчитащ точно не само часовото време, а и четирите годишни сезона. На базата на тези познания /придобиването на някой от които остава загадка/, съчетани с перфектното познаване на природните дадености и явления, един от духовните водачи на този народ създава първата философия /религия/ проповядваща монотеизъм, наречена по късно **Орфизъм**. Този духовен водач сами се досещате кой е. Не случайно Орфеевия **девиз за братство между хората**, цитиран от Аристотел, гласи: „**Помощ за слабите, Утешение за страдащите, Надежда за всички**“. Този девиз впоследствие се долавя в последвалите философски движения и религии. С гордост мога да заявя, че всичките тези философии и религии проповядващи монотеизъм са опит за надграждане и доразвиване на Орфизма, а някой като питагорейството са си чиста проба плагиатствани от орфизма, с разликата в това, че при орфизма заобикалящият ни свят е изразен и обяснен чрез седемте музикални тона, а при питагорейството същото е обяснено с числата от 1 до 10.

Артефактите от съществуването на Бесите датират от хиляди години преди Христа. Цялата планина над Якоруда, включително и алпийската част, са осеяни с издълбани в скалите знаци, изградени жертвеници, останки от бески селища, както и хиляди олтари, използвани както за жертвоприношения, така също и за възлияния.

Олтар за възлияния

Олтарите за възлияния представляват изсечени в хоризонтална скала една или няколко заоблени тави или панички. На тези олтари са поднасяни в дар на единния бог-слънце Сабазий някои от основните храни и питиета за месните хора, без месо. Както ни демонстрира професор Валерия Фол, около изсечената паница се подреждат нечетен брой ечемични питки. Дарителят поставя дясната си ръка на сърцето, застава изправен срещу слънцето, пожелава си наум някакво желание, след което приляква, изсипва в паничката с лявата ръка първо мляко, след това пчелен мед, после червено вино и накрая вода. След като извърши всичко това се изправя в цял ръст, поглежда към слънцето и благодари. Така подреденото възлияние ме навежда на мисълта, че това всъщност е рецептата за приготвяне на древното питие медовина. В района са останали още много артефакти, като погребални могили, светилища, долмени и много други мегалитни формирования.

Менхири – Торица

Кромлех – Торица

Такива са например няколкото кромлеха /Торица/ – представляващи система от подредени в два кръга /един по – голям и друг разположен в него по – малък/ побити камъни, около които са изпълнявани танци в чест на слънцето. В танците са участвали млади девойки облечени в бяла премяна. Може би танцът Паневритмия, изпълняван от Дъновистите на платото на Седемте рилски езера, е взимстван и възроден от Петър Дънов точно от този ритуал. Други подобни формирования са също побитите камъни в прави, успоредни редици наречени менхири /Торица/. В същата местност се намира и култов комплекс от побити камъни върху една цяла поляна във формата на спирала, с посока обратна на часовниковата стрелка. Докато кромлехите и менхирите са често срещано явление, наблюдавано почти по целият свят, то побити камъни във формата на спирала не са открити никъде другаде, освен в района на Якоруда.

Спирала – Торица

Каква е била ролята на този комплекс ще се разбере след предстоящите проучвания. Моите лични предположения са, че става въпрос за може би първата космическа обсерватория в древния свят, или символичното изобразяване на нощната богиня майка – представяна като вселената във вид на спираловидна галактика. В съседната местност /Бръбрите/ се намира Царският трон. Той представлява издълбано в скалата каменно кресло в което е седял може би царят на Бесите. Местните иманяри са го нарекли „Бръснарския стол“. Създали са си и легенда как комитите са се бръснели един друг на него и в близост до него са заровили голямо имане.

Царският трон

Царят на бесите

Малко преди Бръбрите, в местността Удевото, в близост до стария път за беското селище Миланица върху средно голяма скала е издълбано доста добре запазено сърце с размери около 50 на 40 сантиметра. Сърцето е почти вертикално. Има сведения, че същият символ е характерен и за Древен Египет, което само по себе си ме навежда на мисълта, че е съществувала кармична връзка между Бесите и Древен Египет. Остава само въпроса – от Египет ли е дошло при нас сърцето или обратното? Отговорът на този въпрос може да подсказва решаването на една загадка, която отдавна измъчва съвременните египтолози, а именно – от къде са дошли жреците и фараоните на първото, Северно-Египетското царство.

Сърцето от Удевото

За тях се знае, че са били с чисто бяла кожа, за разлика от местното население което е било мургаво. Нека обаче да оставим този въпрос на специалистите. Знаем също, че фалосът е бил издигнат в култ и обожествен от почти всички древни народи. Знаем, че са откривани доста и различни по материалния си произход фалоси. Единственият досега известен фалос, изработен от мегалитна, матерична скала се намира пред храма на бог Шива, но на никой не е известно, че на баира Светица близо до село Юруково е изработен в древността мегалитен фалос висок почти 8 метра. Легендите, разказвани от старите хора гласят, че при фалоса са водени жени от целия познат тогавашен свят, които са

имали проблеми със зачеването. Вярвали са, че проблемът ще бъде разрешен след като направят дарение и пренощуват една нощ в близост до него. Движейки се по горските пътеки, почти на всяка по-голяма скала са издълбани различни по големина и форма знаци. Едни наподобяват животни, други различни по големина и дълбочина панички, трети са като преплетени змии, четвърти са като стрелки и много други. Всичките тези издълбавания от човешка намеса могат да се нарекат с едно общо име – мегалитни формирвания. Голямата заблуда сред местните хора е, че това са иманярски знаци /нишани/, което води от своя страна до доста амбициозно копаене, но задължително без резултат. Няма кой да разясни на хората, че това всъщност е пиктографското писмо на бесите или по точно казано – техният знаков пътеводител. Когато се движиш по тези пътеки те обзема чувството, че около теб и заедно с теб се движи и те съпътства духът на тези древни хора.

Фалос – Юруково

Колкото повече опознаваш това необикновено място, толкова повече се убеждаваш, че този дух е тук. Той никога не е напуснал своите владения. В едно от малкото оставени писмени свидетелства за народа на Бесите се споменава за успешното въстание срещу акта на Римската империя за отнемане на светилището на Дионисий /Сабазии/, през 15 – та година пр. Христа, предвождано от главния пазител Вологес. Първоначално въстанието успява, но в последвалите действия от страна на Рим през 11-та година от Христа, бесите са разбити, като повечето от тях са прогонени в днешна Добруджа. В района остават да живеят една малка част от племето и то в най-недостъпните места, високо в планините или по точно в северозападните Родопи и югоизточния дял на Рила. Трябва да се отбележи, че Бесите живели в района около Якоруда никога не са покорявани. Те стриктно са пазели своите традиции, своята вяра в Орфеевите завети, както и своята независимост. Ето защо всичко оставено ни от тях е ценено и пазено ревностно през вековете. Местното население винаги се е отнасяло с необходимото уважение и респект към паметта на предците си. В последно време се забелязва един разбираем стремеж у по-големите градчета и общини в Родопите, да обосноват и свържат своята местна история и култура с историята и културното наследство на Бесите. Те обаче умишлено пренебрегват сведенията оставени от всички хронисти и летописци от древността, а именно че *народът на Бесите е от жрчески род, обслужващ главното светилище на Дионисий, което се намира на един връх в най-високата планина в Тракия, близо до планината Орбели /Пирин/. Народът на Бесите живее на недостъпни места, високо в планините, в подножието на снежните върхове. Бесите са главните рудари на балканите.*

Къде е това място, до което е близо планината Орбели /Пирин/? Къде са тези недостъпни планини със снежни върхове? Къде са тези съществуващи и до днес антични мини? Колкото и елементарни познания да имаме по география, като отворим картата на Балканите, ще забележим, че по дадените описания подобни върхове и недостъпни планински места има само в югоизточния дял на Рила, разположен над Якоруда. Други описания от древните летописци дават още по-подробни сведения за главното прорицалище на Сабазии/Загрей, както го нарича Орфей. Те описват кръгла каменна постройка с отвор в средата на покрива, намираща се на самият връх. При направени сериозни проучвания от моя страна, попаднах на връх в южна Рила, намиращ се между курортите „Трещеник“ и „Семково“, разположен точно срещу планината Орбели – Пирин. Характерното за този връх е, че точно най-отгоре съществуват останки от кръгла каменна постройка с диаметър около 6 – 7 метра. На около 7-8 метра от постройката е изграден в скалата жертвеник специално предназначен за принасяне в жертва на не какво да е, а на бик. Малко по-встрани се забелязват останките от още няколко помощни култови постройки. На самия връх, на около 3-4 метра югозападно от храма има плоска скала, в най-предната част на която е изсечен уникален слънчев календар. Този календар със сигурност е с няколко хиляди години по-стар от познатите ни досега. Както по горе споменах, този календар отчита не само часовото време. В две от страните му – от запад и от изток се забелязват две на пръв поглед несъществени посоки. Озадачен и заинтригуван от тази загадка, направих точно копие на часовника от картон и помолих един приятел, каменоделец да ми изработи точно копие от бял мрамор.

Слънчев календар

През месец май на 2012 година монтирах въпросното копие на една скала в двора на хижа Трещеник. Направих всичко това, за да мога при всяка възможност да наблюдавам сянката на отвесната пръчка при изгрев или залез слънце. Не след дълго търпението ми бе възнаградено. Сутринта на 22 юни, преди изгрев слънце, някъде към 5 часа и половина, заедно с няколко приятели застадохме пред копието на часовника и зачакахме изгрева. Точно в 5 часа и 50 минути първите слънчеви лъчи се показаха на хоризонта от изток и сянката попадна точно във въпросната посока отбелязана на западната част от календара. Настана всеобщо въодушевление. Започнахме да гадаем и предполагаме каква е същността и значението на този миг, какво символизира този ден от годината в който слънцето се изкачва при обяд най-високо на небосклona. Това може би е свещеният ден на бога Слънце или както са го наричали местните – РА. За другата загадъчна посока, разположена в източната посока на календара логиката подсказваше, че трябва да се наблюдава залеза на слънцето. От всичко, което бях чел до този момент, би трябвало един от най-важните свещени дни на траките да бъде 22 септември – деня на есенното равноденствие. По тази причина още от 10 септември, започнах моите вечерни наблюдения. Когато обаче настъпи датата 22 септември се оказа, че сянката на залеза е доста далеко от определената посока. При направените от моя страна груби изчисления би трябвало да се получи съвпадение някъде към края на декември. Примирих се с факта и зачаках. С приближаването на края на декември 2012 година все по усилено се говореше за календара на Инките и отбелязаният в него предстоящ край на света. От 15 декември нататък всяка вечер почиствах пад-

налия сняг и правех пътека до календара. За мое удовлетворение вечерта на 21 декември, при залязване на последните слънчеви лъчи сянката на пръчката попадна точно във въпросната посока. Веднага у мен възникнаха поредица от въпроси. През цялата нощ, вместо да чакам края на света, се мъчех да си отговоря на въпроса каква е същността на този символ. На другата сутрин, когато слънцето беше изгряло и с удоволствие си пиех сутрешното горещо кафе на фона на прекрасната зимна картина, бях стигнал до извода, че това е денят на новата година за древните ни предци, че това е денят на новото начало, а не края на света, че това е момента в който денят постепенно започва да расте и предстои събуждането на природата.

Но до тук с календара. Нека да се върнем на въпросния свещен връх, на който се бяхме изкачили. По склоновете на този връх, от всичките му страни са изсечени в скалите повече от 100 олтара с различна форма повечето от които са ползвани за възлияния. Въпросният връх се казва „Лопатица“ и е висок 1980 м. Както го описва Калистен /летописецът на Александър Велики/, докато се изкачиш до него се минава през всякакви гори с всякаква растителност /включително бяла мура и клек/. Същият е издаден доста на по-преден план в сравнение с целия южен склон на планината. Фактически „Залмоксис“ или „Лопатицата“, както го наричат сега местните хора се явява като самостоятелен връх. Между постройката на светилището и жертвеника е имало голямо огнище, в което според легендите, които съм събрал, е пален голям огън всяка вечер. Целта е била огънят да се вижда от почти цялата територия населявана с Беси. Още от сведенията оставени ни от древните летописци става ясно, че култовото място е използвано не само като главно светилище на Сабазий/Загрей, а и като главното прорицалище в древния свят. Не случайно тука са направени най-великите и съдбоносни предсказания в древността. Така например на това място е предсказано на Александър Велики, че в най-скоро време той ще властва над целия познат тогавашен свят. На това място е предсказано на Гай Октавиан, че неговият син Юлий Цезар ще владее целия тогавашен свят. Освен тези, са направени и много други съдбовни предсказания. Смайващото в случая е, че всички са се сбъдвали на почти сто процента. Тази е и причината **таксата за прочитане на бъдещето** да е доста внушителна.

До върха е имало четири подхода. Един от югоизток, втори от югозапад, трети от североизток и четвърти от северозапад. Задължително изискване е било ако пристигнеш по единия, да се завърнеш по някой от другите маршрути. На около 200 метра под върха, до самата източна пътека е имало пост от въоръжени войници, които са проверявали поклонниците и са вземали определена такса. До самата пътека, върху скала е издълбано в много правилна форма нещо като тава с дълбочинно 5 сантиметра и диаметър 25 сантиметра. Тази тава представлява олтар за възлияние, през който задължително се минава преди да се стигне до храма. На същото разстояние по югозападната пътека е имало същият пост, със същите задачи но, забележете тавата тука е с дълбочина 7 сантиметра и диаметър 40 сантиметра. На северният подход от към планината, до самата пътека се минава покрай няколко олтара с различно предназначение. Един от тях има по специална форма и наподобява женски полов орган. Не случайно местните хора, които ми го показаха го нари-

чат „женският задник“. Какво е било предназначението на този олтар и каква роля е изпълнявал в свещенодействието не мога да кажа. Не е изключено обаче този олтар да е играел ролята отредена на Свещения граал от преди стария завет. След като се минело по горепосочените пътеки, поклонниците били съпроводжани до самото прорицалище. Там ги посрещал главният пазител, който отговарял за охраната и спазването на реда при изпълняването на ритуалите.

Голяма тава

Хранилище за ритуално вино

Женски задник /Свещеният граал/

Той изпълнявал ролята и на главен ковчезник. Не случайно в едната от помощните кръгли каменни постройки, ползвана като съкровищница за складиране на даровете, е имал право да влиза само пазителят. В този склад в специално изработена ниша под земята, е съхранявано и ритуалното вино, както и всички билки, корени и други материали, необходими за определените процедури. Когато говорим за Главния пазител и за Орфей, задължително трябва да споменем една от теориите на професор Валерия Фол, че Орфей е може би титла на главния жрец, на главния посветен, на главния пазител на познанието и всичко свързано с мистичните ритуали в храма. Според тази теория, след като е починал първият Орфей, той е погребан в района в близост до въпросното светилище. От този момент нататък името Орфей се превръща в титла. От този момент Орфей е съществувал постоянно и едноименната титла се е предавала чрез ритуално посвещаване в определен ден от годината. Този ритуал на посвещение се е случвал веднъж на всяко поколение, когато действащият Орфей прецени, че краят му приближава и познанието трябва да бъде съхранено и предадено на най-достойния.

На около 5 метра по нагоре от склада има друга кръгла каменна постройка която е ползвана като жилище на жриците. Колко са били на брой не е известно, знае се само, че са били нечетен брой /5 или 7/ и с прорицанията се е занимавала най-младата, другите са изпълнявали асистираща функция. Малко встрани на около 10 метра от жилището на жриците съществува трета кръгла каменна постройка. В нея са нощували войниците от охраната. Най-отгоре, на самия връх, както вече споменах, се намира самото прорицалище или светилище на главния бог на бесите – „Сабазий“ или „РА“. Какви са били и как точно са изпълнявани ритуалите, свързани с посвещаването в Орфеевото учение, може да се разбере от проучванията и публикациите на професор Александър Фол. В тях той подробно и задълбочено пресъздава замисъла на целия ритуал. Моите проучвания бяха съсредоточени най-вече върхузагадъчната мистерия около самото пророкуване.

През лятото на 2010 година посетих светилището над 30 пъти. При няколко от посещенията бях придружен от мои приятели. С един от тях /няма да споменавам името му/ споделих, че според мен мястото е доста загадъчно и ако е светилище, би следвало да излъчва някаква енергия. Приятелят ми спомена, че познава български професор /физик/, който е изобретил метод за измерване енергията на водата. За целта взехме 4 пластмасови бутилки с минерална вода. Едната бутилка завихме в станиол, после във вестник и я оставихме като еталон за сравнение да пренощува в хижа Трещеник. Още същата вечер занесохме при светилището и оставихме на различни места трите останали шишета. На другата сутрин към 10 часа се върнахме на „Лопатицата“, взехме и обвихме пренощуващите бутилки по същия начин както първата.

След около една седмица приятелят ми се обади и с въодушевление започна да обяснява, че въпросното място наистина е много специално. След направените изследвания професорът установил, че водата, пренощувала във останките на постройката на върха не само не се е заредила, а даже се е изчистила напълно от всякаква енергия. Според него мястото е уникално. Досегашните му изследвания показвали, че всяко проучвано място излъчва малко

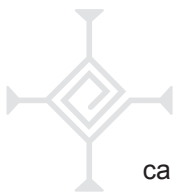
или много енергия. За пръв път му се случва да изследва абсолютно чиста от енергийно състояние вода. Това го навежда на мисълта, че мястото е енергиен вампир и вместо да излъчва, то всмуква енергия. Човекът е на 75 години и въпреки преклонната си възраст е изявил желание да посети през пролетта горепосочения връх, за да направи допълнителни изследвания.

Освен тези, направих и някои други проучвания. Поразпитах и записах няколко легенди, както от иманяри, така и от други възрастни хора, чиито родове живеят и са живели в района от незапомнени времена.

Олтар за жертвоприношение

Накрая, като сглобих събраните факти, се получи следната картина. Лицето на което ще бъде правено предсказание /ще го наричам за кратко титуляра/, след като е внесло необходимата такса, е заведено заедно с придружаващата го свита до самото светилище/прорицалище. Пазителят го запознава с ритуала, който трябва да бъде извършен, преди да започне същинското предсказване. За целта трябвало на специално пригодения жертвеник да бъде принесен в жертва 3-годишен бик. Жертвеникът е така направен, че от горната страна на скалата са издълбани две полусфери за полагане колената на спънания с въжета и ремъци бик. Между дупките за колената е издълбано ложе към което прилепват гърдите на животното. От полусферите надолу по скалата на около 50 сантиметра се спускат два улея които водят до паница с формата и големината на биче сърце, също издълбана в скалата. На отсрещната страна, малко по-ниско от паницата и точно срещу ложето за жертвата,

са издълбани в скалата две стъпала, в които застава човекът на който ще се предсказва. На титуляра е обяснено, че за да започне процедурата, трябва да бъде принесена жертва с цел омилоствивяване и предразполагане на Сабазий/Загрей.

Истинската цел на жертвоприношението обаче е съвсем друга. Тя в действителност е и забулената в тайнственост мистерия на сто-процентовото предсказание. Тази мистична тайна е пазена много старателно. Не случайно в храма на бог Аполон в Делфи са правени опити за подобни предсказания. Явно там нещата не са се случвали както трябва, тъй като на няколко пъти от прорицалището на Сабазии/Загрей са изпращали на помощ жрици, които за кратко време са вкарвали нещата в ред. Интересното е, че след като напуснали и се завръщали в Рила, предсказанията в Делфи отново започвали да се провалят. Всъщност всичко, което правели жриците на „Залмоксис“ са го правели привидно и в Делфи. Какво точно е показано пред присъстващите непросветени зрители и участници, е ясно от описанията на древните летописци, съпровождащи своите царе и пълководци при гостуването им на светилището. Какво всъщност са видели те? След жертвоприношението, на което не е обръщано чак толкова голямо внимание, младата жрица влиза в светилището и застава пред олтара.

Релаксираща жрица в трона за зареждане с енергия

Катапулт

Тя е полугола, с фина препаска през кръста и дълга гарваново-черна коса. Около нея са насядали в кръг по-възрастните жрици, които свирят нежна монотонна мелодия със струнни музикални инструменти, наподобяващи нещо средно между лира и арфа. Преди това младата жрица е минала през уникално каменно кресло намиращо се на около 30 метра от храма. Креслото наподобява катапулт и е ползвано за зареждане с енергия. Същото нещо е правено и след прорицанието. Най-възрастната жрица влиза в храма, приближава до най-младата, която седи права пред олтара и и подава купа пълна с вино. Купата представлява обърнат човешки череп обкован със злато. Олтарът представлява голяма каменна плоча, с издълбана в средата паничка. В паничката е надробена дрога от специално подбрани за целта билки. Паничката на олтара е разположена точно под отвора на конусния покрив на светилището. След като поеме купата, младата жрица я издига над главата си, произнася някакви слова, наподобяващи молитва, отпива от виното, след което го изсипва върху паницата с билки на олтара. В паницата се получава химична реакция, от която започват да се отделят пари,

наподобяващи пушек. В следващия момент жрицата изпада в транс и започва да чете първо миналото, а после и бъдещето на въпросния клиент.

Всичко дотук е представено много елементарно, даже самият Херодот възкликва: *всичко е като в Делфи, нищо различно*. Какво всъщност е различното и уникалното, което е пазено в дълбока тайна, и се е знаело само от посветените? Всъщност всичко започва още с жертвоприношението. Когато бикът бъде спънат на колене и бъде положен на определеното за него място, срещу него застава титулярът, на който ще се предсказва. Той стъпва в приготвените за него стъпки в скалата. С лявата си ръка той хваща бика за десния рог, а с дясната забива ножа и му прерязва гърлото от ухо до ухо. Кръвта рухва и започва да се слива по улеите към паницата в скалата. През цялото време, докато кръвта изтича титулярът се е надвесил несъзнателно с гърдите си над събиращата се в паницата кръв. Жриците и посветените са знаели, че кръвта е носител на информация. Ето защо жертвеникът е така конструиран, че кръвта докато тече и се събира под надвесилото се неволно тяло на титуляря, да поеме неговото *писмо* както го наричат местните хора или казано иначе – неговата карма. Всичко при изграждането на този олтар за жертвоприношения е изчислено много точно. Много стриктно е определено къде и как да стъпи титулярът така, че торсът му да заеме формата, при която са отворени от втора до шеста чакра така, че информацията за неговата карма да се съсредоточи върху събиращата се кръв в скалната паница. Така заредената с информация кръв се събира внимателно от най-старата жрица, без да прави впечатление на околните. Тя внася кръвта в помощното помещение, смесва определени количества кръв, вино, мандрагора и други неизвестни засега билки. Така направената смес се поднася пред олтара на младата жрица. След като отпие от коктейла, чрез кръвта тя поема писмото или кармата на титуляря в себе си. Малката доза мандрагора в комбинация с вино възбуждат определени мозъчни центрове. Жрицата изпада в транс и цялото минало и бъдеще на титуляря започва да се върти в съзнанието ѝ като на кинолента. През много добре изчисленият отвор в конусообразният дървен покрив се е съсредоточила космическа енергия, която се всмуква от самото място и се отправя като невидим лъчев сноп точно върху паничката издълбана на олтара. Така след като жрицата отсипе част от коктейла върху олтара, се получава пелена от изпарения, която играе ролята на мислен екран, върху който се проектира въпросният филм, наречен минало и бъдеще.

Всичко това се е знаело от много тесен кръг посветени и е пазено, както казах по-горе, в много строга тайна. Тази забулена в тайнственост мистерия, е допринесла за големият рейтинг, с който се е ползвало нашето светилище.

Засега ще спра с разбулването на мистерията, наречена предсказване, за да се върна малко по-назад и да направя връзка между въпросното светилище и самия Орфей. Както казах по-горе, няма да се опитвам, а и не бих могъл да правя коментар по философското учение създадено и предавано от Орфей на Орфей и наречено по-късно с името орфизъм. Но тъй като легендите гласят, че светилището е създадено като такова от Орфей, трябва да отбележа, че на около 20 метра от тавата, определяща таксата по югоизточната пътека, се намира предполагаемото гробище на Орфейте. Казвам предполагаемото, защото върху един от долмените, изграден от две подпреди една с друга скали са издълбани няколко фигури, една от които наподобява рог на благороден елен.

Предполагам гроб на Орфей

Сириус – Звездата куче

Друг символ, изсечен върху същия долмен, наподобява слънце, един от лъчите на което е по-дълъг от другите. Когато го видя, професор Валерия Фол заключи, че това е символът на звездата Сириус /звездата куче/, описана подробно от летописеца на Филип V при посещението му на въпросното светилище през 182-ра година преди Христа. Той пристига тука по време на горещниците /20, 21, 22 юли/, за да наблюдава появата на звездата при изгрев слънце през определените три дни от годината. Известно време след като професор Фол си замина, ми хрумна, че символът в близост до звездата Сириус, наподобяващ еленов рог, е може би съзвездие. Веднага влязох в интернет, потърсих информация за Сириус и разбрах, че тя е главната звезда в съзвездието „Големо куче“. В същият момент потърсих и намерих изображение на въпросното съзвездие. При поставяне една до друга на двете снимки /на мегалита и на съзвездието/ се оказа, че едната е точно копие на другата.

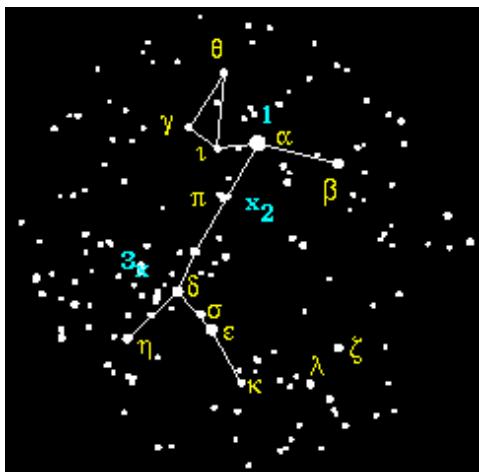
На третата скала до тях е изсечен друг разклонен символ, чиято символика не намерих сред публикуваните съзвездия. Мое предположение е, че на тази скала е изобразен планетарният модел около Сириус или Сириус-Б. Като се позадълбах по темата, попаднах на интересна информация, свързана с произхода на Хомо-сапиенс или разумния човек. В една от теориите, дошла от древността се споменава за пристигането преди около 40000 години на извънземна раса, която се е кръстосала със съществуващите по това време хуманоиди /Хомо-хабилис/, в резултат на което се появява съвременният, разумен човек, наречен хомо сапиенс.

При едно от посещенията на обекта през лятото на 2012 година, след направената беседа присъстващите туристи въодушевени от видяното започнаха да чистят с ръце мъха и шумата от околните скали. Оказа се, че по тях също има изсичания. При направена впоследствие съпоставка се оказа, че на едната скала е изсечено съзвездието Орион, а на другата съзвездието LEPUS – Заек. Задавам си въпроса: на чия надгробна плоча биха подходжали най-много подобни символи и кой всъщност е погребан там? Дали пък **първият Орфей** всъщност не е един от последните оцелели и наследник на така загадъчната, изчезнала по-висша раса. Още повече, че на около още двадесет метра навътре в гората съществува повален странично идол, наподобяващ главата на извънземно. Идолът е доста голям /около два на три метра/. Кръстил съм го

главата на Сирианеца. В миналото същият сигурно е бил изправен и е бил почитан по някакъв начин. Може да се предположи, че бруталното му събаряне е извършено по време на налагането на тоталното християнизирание на района.

Още един интересен артефакт от района на светилището е огромна, почти овална скала, в долната част на която е изсечено копито от едро чифтокопитно животно, може би бик. На същата скала от северната страна, на около 2 метра от земята, е изсечена фигура наподобяваща красиво горско цвете /маргаритка/. След обстоен оглед на мегалита от професор Валерия Фол беше направено заключение, че подобие то на цвете всъщност е символично изобразяване на костенурка. От нея научихме, че корубата на костенурка е послужила при изработването на лирата на Орфей.

Съзвездие – Голямо куче

Голямо куче – Мегалит

Съзвездие Голямо куче и звездата Куче – Сириус

Съзвездие – Звезда и предполагаем планетарен модел

Идол – Главата на извънземното – Сирианеца

Ра-ина могила

Двата рога на принесения в жертва бик са закрепни за корубата от костенурка, а между тях е монтирана сребърна пластина, по която са опънати седемте струни, изработени от черва на диво прасе. Веднага след това си зададох въпроса, дали това не е митичната скала върху която е седял Орфей, докато е свирил на възшебната си лира и е пеел свещените си стихове, а всички останали негови посветени последователи, заедно със смирените горски зверове са лежали на поляната наоколо и са го слушали в захлас.

Когато говорим за култовите места от рилската част над Якоруда, не мога да пропусна едно уникално съоръжение, намиращо се близо до шосето, точно по средата на пътя между Якоруда и Трещеник. Това съоръжение се нарича Ра-ина могила. Тя представлява огромен пресечен конус, изграден чрез изкуствено натрупване на земна маса на едно място. Основата на конуса е кръг с диаметър около петдесет метра. Уникалното при него е, че по средата на височината си е пресечен, при което се получава хоризонтална кръгла площадка с диаметър около тридесет метра. Съоръжението не е изследвано досега от специалисти и не може със сигурност да се твърди каква е била неговата функция в миналото. Единственото обяснение, което ми подсказва моята логика се крие в сричката **РА**, която в случая се използва като представка. Сричката **РА** се забелязва в структурата на имената на много от древните божества и то винаги когато става въпрос за **Бога слънце**. Така например, египетският бог **Амон – РА**, прабългарският бог **Танг – РА**, при циганите и до днес слънцето се нарича **РА – ЙЧО**, като **РА** е обожественото слънце, а на един от циганските диалекти **ИЧОН** означава луна. От всичко казано дотук си правя извода, че **РА–ина** могила може да се чете и като „**Слънчевата могила**“. Това може случайно да ни подсказва и предназначението на даденото култово съоръжение.

Планината над Якоруда е потънала в мистика и крие още много древни тайни, които все някога трябва да бъдат проучени. Тука е мястото да отбележа, че около 60% от наименованията на местностите около Якоруда са запазили древните си бески имена. Ще спомена само няколко от тях, които съм набелязал за предстоящо проучване. Такива са местностите Феруница, Фанос, Лееве, Манашица и много други, като най фрапираща е местността Нехтеница, която е един от южните входи на Национален парк Рила и носи името си от едноименната река, изтичаща от Рибното езеро. Всички, които познават добре района знаят, че Нехтеница е приток на Река Бела места, която в миналото може би е носела тракийското име Нехтос или Нехта.

Но нека засега да спра с описанието на артефактите от рилската част от територията на Якоруда и да се пренесем в Родопите. Длъжен съм да уточня, че когато говоря за територията на Якоруда в древността, включвам и територии прилежащи в момента към други общини. Искам да им се извиня, но по онова време в описваните територии най-главното и възлово селище е била Якоруда. И така зад връх Бунтишка, намиращ се в родопският дял, до село Гълъбово /Гольовица/ и в подножието на връх Бабячка чука, са съхранени и до днес няколко антични минни галерии, от които са добивани различни по състава си руди. За да стигнеш до селата Гольовица и Бабяк, се минава по единствения оцелял на територията на днешна България римски мост. Изумителното при

него е, че хоросанът с който е зидан и измазан не е повреден за почти 2000 години. Допреди 35 – 40 години по него минаваха тежкотоварни камиони с трупи. Може да се каже, че мястото е един от основните рудодобивни райони, първо на народа на Бесите и после на Римската империя. Оттук може би е останало и името на Яко-руда, което значи „Много-руда“. Едни от тези антични галерии носят и до днес названието си „Дуйови дупки“. Те представляват четири, разположени на по двадесет метра една от друга, почти отвесни шахти, с диаметър около 3,5 м.

Римски мост – Гольовица, Бабяк

Името си носят от славянските заселници от племето Смоляни. Те заселват Родопската част от землището през X-XI век от Христа. В периода на заселването те заварили терена освободен от други цивилизации. Подгонени от набезите на варварски племена нахлуващи от север, Византия се оттеглила на юг към Солун, а приелите християнството Беси се отдръпнали в старите си леговища, по високите части на Рила. По тази причина новите заселници не могли да си обяснят произхода на отвори, навлизащи дълбоко в недрата на земята. Обладани от своята плахост и примитивизъм, решили, че дупките се обитават от **духове**. Започнали да се разказват страшни истории за зли чудовища, излизащи през нощта и завличащи със себе си хора и животни. Тази версия се е поддържала близо 1000 години. Ето защо мястото било обявено за свещено и към него местните се отнасяли със страхопочитание.

Водени от иманярска страст, група Якорудски иманяри са единствените, осмелили се да направят опит за влизане във вековното жилище на духовете. Това се случило някъде между 1930 – 1940 г. Вдъхновител и водач на групата от четирима смелчаци бил Айдън Гълев, а най-колоритната фигура от участниците е Атанас Бучков, известен с прякора Чипия. Другите двама са Михаил Фарафутов – Фарафут и Джагадане. Уговорили ден и час, приготвили дълго, здраво въже и други приспособления и тръгнали да вадят скритото съкровище. Когато стигнали на мястото, се явил съществен проблем. Никой не искал доброволно да бъде спуснат в неизвестното. Посуетили се, поспорили и накрая Айдън предложил да си теглят чоп /жребий/, чрез който да бъде определен късметлията. Така и направили. Подбрали четири еднакви по дължина клечки, от които само една била счупена. Подредил ги Айдън в ръката си и дал на всеки да тегли. Теглили тримата и какво да се прави, късата клечка останала у него. Страх не страх, нямало връщане назад. Завързали го здраво с въжето, запалили факел със смола и започнали леко да го спускат, като той се подпирал донякъде по лекия наклон. Така спускали, спускали, докато останали три-четири метра от въжето. Изведнъж Айдън се подхлъзнал, дръпнал рязко въжето и полетял надолу. Останалите съмишленици помислили, че духовете са го грабнали и крещейки неистово – „алаовото /вампира/ го изедееее...“, побягнали към Якоруда. Бягали, бягали, докато стигнали в Бамбовата механа /която още съществува/. Там се спрели, влезли и седнали около една маса. Спогледали се и с треперещи гласове започнали да умуват как да съобщят на жената на Айдън, че същият е изеден от Алаово.

В това време главният герой, след като бил изтърван, паднал в нещо като кладенец с ледена вода. В първия момент потънал, но след няколко движения изплувал и се закрепил за скалата отстрани с ръце и крака. Извикал няколко пъти и като видял, че няма кой да го чуе, започнал с неистови усилия да се катери към повърхността. Борил се, борил, с почти невъзможното и накрая изпъзлял. Взел си въздух, отпочинал, па тръгнал да се прибира. Като приближил Якоруда се досетил къде може да са „смелите му“ съратници и се запътил право натам. Като се появил на вратата в механата, какво мислите се случило? Фарафут припаднал, Джагадане се сковал и загубил ума и дума, а Чипия, невярвайки на себе си, едвам продумал с треперещ глас: „Брей Айдъне, не те ли е изел вапирино?“. Както бил побеснял и насъбрал яд, при създамата се гледка Айдън се засмял и само изругал: „Абе, ваща мама и челеметата, не ве ле беше срам бе, да ме закъцате на алаовите и да бегате?“. Седнал на същата маса и поръчал по едно вино за цялата механа.

Митовите за спотайващите се духове в дупките продължили до петдесетте години на двадесети век, когато започват геоложки проучвания около мястото. Още с първия оглед геолозите констатирали, че става дума за четири шахти от антична мина. Шахтите били пълни донякъде с вода, което попречило на по-нататъшното им изследване. Сформиран бил работен екип и започнали по-мощни проучвания на околността. Направени били около десетина хоризонтални пробива на склона. При един от контролираните взривове, в една от новите хоризонтални шахти, намираща се на около стотина метра по-надолу по склона от „Дуйовите дупки“, се получила случайна връзка със старите гале-

рии. Както разказва очевидецът Агапия Бучков /домакин на обекта по това време/, след гърмежа на заредения взрив, от входа на шахтата изригнала такава водна струя, като че се е скъсала язовирна стена. Двамата бомбаджии, които били застанали до входа, оцелели като по чудо. На другия ден геолозите проявили отново интерес към старите мини. Оборудвали се добре и се спуснали в катакомбите. Този път вече нямало вода. Слезли до дъното и останали учудени от видяното. През четирите шахти се слизало в нещо като общо помещение, а от там тръгвали в различни посоки и на различни нива отделни тунели. Две от шахтите се ползвали за вход, а другите две за изход от мината. В същото време са ползвани и за вентилация. Най-голяма изненада обаче предизвикали намерените предмети и уреди, които за всеобщо учудване били много добре запазени. Между артефактите са установени: комбинация от дървени и въжени стълби, плетени кошове с кожени презрамки за носене на гръб, три- и четири метрови дървени тръби, останки от копачки и най-интересното – много добре запазен кожен мех, наподобяващ циганска пуда, използвана все още от ковачите за „нажижане“ на метала, преди да бъде изкован. Единственото обяснение за добре съхранените предмети било липсата на кислород в застоялата вода.

След изваждане на находките на повърхността, специалистите се опитали да си обяснят кое за какво е служило и нарисували следната картина. Мината е разработена много преди Христа от траките, от племето Беси. Не случайно се намира в непосредствена близост, точно срещу светилището на Главния бог на траките – бог Дионисий, разположено на един връх по южния склон на Рила, в непосредствена близост до планината Орбели /Пирин/, а именно връх Лопатица. Добивана е руда, в която преобладава молибден, примесен в малки количества с други цветни метали. Известно е, че молибденовата руда е една от най-яките и трудно добиващи се руди. Копаенето е извършвано директно и само по металната жила.

Поради твърдостта на рудата за добиването е използван следният метод. На мястото, където ще се копае, се запалва огън, който с помощта на кожения мех нажежава рудата до червено. След това с помощта на дървените тръби се облива обилно със студена вода. Целта на всичко дотук е напукването на рудата и по-лесното ѝ изкопаване. После добитото се натоварва в плетените кошове и се изнася на гръб по дървените, навързани с въжета стълби. На повърхността рудата се прехвърля в други кошове на катърски кеврани и потегля **по пътя на рудата** през Якоруда, през цяла Рила планина, та чак до Самоков, където в така наречените самокови се е извличал метала. Така нареченият път на рудата е известен и сега. Минава се по живописни местности, пресечени от буйни планински потоци, през широколистни и иглолистни гори, през пояса на бялата мура и клека, та се стигне чак до билата на снежните Рилски върхове и езера, заобиколени само от скали и алпийската трева /картъл/. Кевраните го изминавали за три, а при лошо време за четири дни. Пътят е стръмен и на много места трудно преодолим. Не случайно, горе-долу по средата, в подножието на връх Налбант /Ковач/, е била изградена налбантница /подковашка работилница/. Целта е била докато катърите и мулетата отпочинат и нощуват, да бъде направен преглед на копитата и ако има изпаднали клинци или подкови, те да бъдат възстановени. Така се движели по няколко

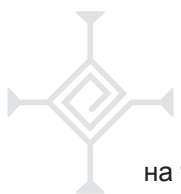

кертана на ден в двете посоки. Но нека с историята за „ДУЙОВИТЕ ДУПКИ“ да спрем дотук. По-подробно ще бъде описан целият маршрут в отделна брошура, съпътстваща все още нереализирания проект за екоптека, с тематичен съпровод „ПО ПЪТЯ НА РУДАТА“.

По времето на император Константин /след Миланския едикт от 313 г./ християнството става задължителна религия за цялата Римска империя. На това задължение не се подчиняват само нашите предци. В продължение на половин столетие са правени няколко опита за насилствено налагане на волята на императорите, но всеки от тях среща ожесточена съпротива и решителен отпор. Бесите са били известни с грабителските си набези над съседните области, така че имперската власт е била пряко заинтересувана от тяхната християнизация. Принудени от създалата се обстановка, властите приели друг подход, а именно подход на преговори и мирно приобщаване на Бесите към голямото християнско семейство. Около 380-та година от Христа на мисия в региона бил изпратен един от най-влиятелните и опитни мисионери за времето си, самият епископ на Дакия или по-точно Никета /335-414 г./ от Ремесиана /днешната Бела Паланка в източна Сърбия/, заедно с цялата си свита от свещенослужители. За да създаде по-голям интерес и да доведе до успешен край делото си, той разбрал, че към тези хора на честта трябва да се прояви по-голямо уважение, отколкото към другите народи и общности в империята. Воден от максимата, че „насила можеш да вземеш, но не можеш да дадеш“, той направи невероятен за времето си компромис. По изключение било разрешено освен на гръцки, иврит, латински и арменски, библията да бъде преведена и на последния оцелял от тракийските езици – езикът на Бесите. Така била създадена „Библия Бесика“. Вдъхновен от подвига на своя приятел, епископ Павлин неколкократно го споменава в своите писма и дори му посвещава една поема, в която се казва: **„Нали Бесите, ако и земята, и душата им да са сурови, ако и те самите са по-кораби от тамошния сняг, са станали сега по твое напътствие кротки овце, които се трупат в кошарата на мира! Сега Бесите ликуват, че са повече забогатели от своя труд: Нали златото, заради което претърсваха земята с ръце /т.е. копаят в рудници/, сега го получават с душата си от небето. Непристъпните и кървави по-рано планини сега закрилят превърналите се в монаси разбойници, станали питомци на мира. Окървавената някога земя сега е земя на живота. Там, гдето някога е имало животински нрави, сега властва ангелски дух и в пещерите се подслонява като праведник този, който е живял в тях като разбойник. Хвала на тебе, Никета, добри рабе на Христос!“**

Друг източник потвърждаващ тогавашните събития е едно писмо от Евсевий Йероним в което се съобщава, че епископ Никета направил така, **„щото зве-роподобните Беси, които някога са принасяли в жертва хора, заменили скърцането на зъбите и гнева си със сладката песен на Христос“**.

За епископ Никета се знае, че е проповядвал и сред Даки и Скити, което косвено потвърждава, че обект на проповедта му са били само прилежащите до Дакия родопски и рилски части. Въпреки безспорно големия проповеднически талант на епископа, физически е било невъзможно пълноценното обслужване

на такъв голям регион обхващащ част от Дакия и почти целите Родопи. Всичко казано дотук потвърждава моите предположения, че когато говорим за мисията на Никета сред Бесите, става въпрос за района около Якоруда.

Тука е мястото да отбележим, че покръстването на Бесите е поводът и предпоставката за създаването на първото селище на Якоруда. Спокойно като дата за това паметно събитие може да бъде определена 380 г. от Христа. Тази дата може да се приеме като преломен момент в историята както на Якоруда, така и на цяла Тракия. След тази дата понятието траки, Тракия и беси престават да съществуват реално, не че са изчезнали физически, те просто се вливат в голямото римско семейство и стават граждани на Рим а после и на Византия. Най-древните останки от антична Якоруда се намират в местността Якорудщица, където минава и едноименната река. Всъщност става въпрос за останки на два строителни пласта от зидове на една от най-раннохристиянските базилики на територията на България. Храмът се е казвал, както и сега „Свети Георги Победоносец“. Той представлява пет-корабна базилика от четвърти век след Христа. Като се вгледаме внимателно в най-долния строителен слой на основата, се забелязва, че при първото строителство са използвани материали като камъни, пресовани плоски тухли и хоросан, с много здрави спойващи качества, почти като бетон. Тази огромна по мащабите си базилика е изградена с цел приобщаването и покръстването на автохтонното население, населявало по ония времена планинските масиви на северозападните Родопи и югоизточния дял на Рила планина, а именно траките от най-свободолюбивия и корав народ – народа на Бесите. Почти всички древни хронисти, когато говорят за Родопите приобщават към тях и Рила планина.

Мястото за изграждането на подобен по мащабите си храм не е случайно, то просто се намира в центъра на владенията на Бесите по онова време територии. Именно тук, пристигналият с цялата си монашеска свита епископ Никета Ремесиански извършва покръстването на Бесите. В близост до базиликата, малко по надолу по течението на Якорудщица, в местността Рудица или Родица, се заселват част от приелите христовата вяра. По този начин се създава първото селище. То просъществува някъде до към 9-ти, 10-ти век, след което е разрушено от варварски нашествия от север. Голяма част от местното население се пръсва да живее по изконните си тракийски убежища, по южните склонове на Рила планина. Родопската част, поради своята по-голяма уязвимост от набези, остава незаета от местното население, което дава възможност на прииждащите славяни трайно да се настанят върху нея. Впоследствие, коренните жители се завръщат в Якоруда и с всеобщи усилия храмът е възстановен върху останките на предишния. Строителните материали които са използвани обаче са много по-примитивни – камъни и сурова, необработена глина.

Нов храм и останки от базиликата

Повторно храмът и селището са разрушени от башибозушка орда, предвождана от Якорудския еничар Пенджико през 1666 година, при един от опитите за насилствено ислямизиране на градчето и околността. Цялото това събитие е описано от Никифор поп Филипов в книгата „Пенджико“. След тези събития якорудчани се преместват да живеят на сегашното място – от двете страни на реката Места. Оттогава, до ден днешен „Гергьовден“ е най-таченият празник за цялото население. Дори в годините на комунизма, когато празникът беше забранен, цялото население с риск да си навлече гнева на властта, изоставяше всякаква работа и се отправяше към „**Джерджевденската цръква**“. Трябва да се отбележи, че дворното място около базиликата винаги е било църковен имот и нито една власт или режим не е посмяла да посегне и да го промени. Същото, само по себе си, е некропол от римската и византийската епоха. Така от казаното дотук, якорудчани могат само да се гордеят със своя произход. Якорудчанина се различава от другите хора в региона по своята непреклонност, консерватизъм, твърдоглавие и инат. Все качества присъщи на своенравните Беси.

Още веднъж трябва да отбележа, че когато се говори за мисията на Никета Ремесиански и покръстването на непокорните беси от недостъпните високи планини, съвсем не става въпрос за обширни територии и целите Родопи. Непокръстени и непокорени през трети-четвърти век са останали само траките от най-дивите части на планината. Това са бесите от най-северозападните части на Родопите и югоизточния дял на Рила, която, още веднъж подчертавам, е смятана за неделима част от тях. Не случайно **Манастирът, належащ се високо в планината, в подножието на снежни върхове**, в който е преведена на бески език Библия Бесика, досега не е открит. Той просто е търсен на места и райони, които не отговарят на историческите сведения. Манастирът действително се намира високо в планината. Намира се в скална пещера под земята, добре запушена и замаскирана. Същата пещера е доста обширна и има няколко входа. Първоначално е използвана като тракийски рудник, а в последствие е превърната в християнски манастир. Именно тук е направен въпросният превод на „**Библия Бесика**“ някъде около 380 г. от Христа, както споменава свети Йоан Златоуст в една своя проповед в Константинопол. Местността се казва „Манашица“, а манастирът се намира на около 300 метра от комплекса от 7 погребални тракийски могили. Името си местността носи от корена *манас*, което значи дух, а манастир – духовно място.

Запечатан вход – манастир Манашица